

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 lipca 2021 r. w Warszawie

sprawy E. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o ustalenie kapitału początkowego, odmowie ponownego przeliczenia świadczenia, przeliczenie emerytury
na skutek odwołania E. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 15 listopada 2018 r. znak: (...)

z dnia 4 lipca 2019 r. znak: (...)

z dnia 13 listopada 2018 r. znak: (...) -2016

z dnia 10 marca 2020 r. znak: (...)

z dnia 3 marca 2020 r. znak: (...) -2016

dnia 02 lipca 2019 r. znak: (...) -2016

1. umarza postępowanie w zakresie w jakim zaskarżona decyzja organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia z dnia 13 listopada 2018 r. znak: (...) -2016 została zmieniona decyzją organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 02 lipca 2019 r. znak: (...) -2016 oraz umarza postępowanie w zakresie w jakim zaskarżona decyzja organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w z dnia 15 listopada 2018 r. znak: (...) została zmieniona decyzją organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 4 lipca 2019 r. znak: (...)

2. w pozostałym zakresie zmienia zaskarżone decyzje organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 13 listopada 2018 r. znak: (...) -2016 oraz z dnia 3 marca 2020 r. znak: (...) -2016 w ten sposób, że ustala wartość kapitału początkowego odwołującej się E. R. na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 99 394,13 zł (dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt cztery złote i 13/100), a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 80,38%,

3. w pozostałym zakresie zmienia zaskarżone decyzje organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.: z dnia 15 listopada 2018 r. znak:(...), z dnia 4 lipca 2019 r. znak: (...), z dnia 10 marca 2020 r. znak: (...) w ten sposób, że przyjmuje, że wysokość emerytury E. R. z uwzględnieniem wyliczonego kapitału początkowego wynosiłaby na dzień 1 sierpnia 2018 r.- 1.598,99 zł brutto, a po waloryzacji od 1 marca 2019 r. wynosiłaby 1.668,99 zł, od 1 marca 2020 r. wynosiłaby 1.738,99 zł;

4. zasądza od organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz odwołującej się E. R. kwotę 540,00 zł (pięćset czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

SSO Monika Roslan-Karasińska

UZASADNIENIE

E. R. w dniu 14 grudnia 2018 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 13 listopada 2018 r., znak: (...) -2016, której zarzuciła naruszenie:

- art. 124 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 7, 77 § 1 i art. 80 k.p.a. polegające na niewyczerpującym rozpatrzeniu materiału dowodowego oraz na jego dowolnej ocenie wyrażającej się na przyjęciu, że przedłożone dowody nie powodują zmiany wartości kapitału początkowego, podczas gdy legitymacja ubezpieczeniowa wraz z wnioskiem o ponowne ustalenie wartości kapitału stanowiła nowy dowód i ujawniła nowe okoliczności mające wpływ na wysokość świadczenia;

- art. 124 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 8 i art. 107 § 3 k.p.a. poprzez nienależyte uzasadnienie zaskarżonej decyzji, zawarcie w niej zbyt ogólnych stwierdzeń, co uniemożliwiało realizację zasady pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa oraz dokonanie kontroli zaskarżonej decyzji, w szczególności niewyjaśnienie dlaczego przedłożona legitymacja ubezpieczona nie powoduje zmiany wartości kapitału początkowego;

- art. 175 ust. 4 w związku z art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu przez organ rentowy, że brak jest podstaw do ponownego przeliczenia emerytury, mimo że przedłożono nowe dowody i ujawniono nowe okoliczności mające wpływ na wysokość świadczenia.

W oparciu o powyższe odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r.

i ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 82,67%

a kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 119.912,61 złotych oraz

o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że jako dowód w sprawie załączyła m.in. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, które wskazuje na uzyskiwaną przez nią wysokość wynagrodzenia w latach 1975-1979 za okres pracy w Zjednoczonych Zespołach (...) w W. od 15 czerwca 1975 r. do 31 października 1983 r. Z treści Rp-7 wynika, że brak jest dokumentacji płacowej za pozostałe lata w wyniku pożaru Zakładu

w 1983 r., jednakże współpracownik odwołującej J. N. posiada stosowne zaświadczenie Rp-7 za okres od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1983 r. Ubezpieczona wskazała, że jej wynagrodzenie w 1980 r. kształtowało się na podobnym poziomie

co w 1979 r., zaś w latach 1981-1982 było podobne, jak wynagrodzenie uzyskiwane przez J. N.. Jednocześnie w jej ocenie zarobki za rok 1983 r. wynoszące ok. 9.469,00 złotych miesięcznie potwierdziła legitymacja ubezpieczeniowa. Zdaniem odwołującej

w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji stanowiącej załącznik do decyzji z dnia 15 listopada

2018 r. organ rentowy nie wyjaśnił dlaczego przedłożona przez nią legitymacja ubezpieczeniowa nie powoduje zmiany wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. Ubezpieczona podniosła, że ZUS pominął w zakresie ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. informacje zawarte w legitymacji ubezpieczeniowej, które nie były mu znane przed wydaniem decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 29 lipca 2016 r. i decyzji przyznającej emeryturę z dnia 5 września 2018 r. (odwołanie z dnia 15 grudnia 2018 r., k. 3-11 a. s.).

Ubezpieczona w treści odwołania z dnia 13 grudnia 2018 r. zaskarżyła również decyzję organu rentowego z dnia 15 listopada 2018 r., znak: (...)w którym zajęła tożsame stanowisko, jak w odwołaniu z dnia 14 grudnia 2018 r. (odwołanie z dnia 13 grudnia 2018 r., k. 2-10 a. s. VII U 38/19).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na odwołania wniósł o oddalenie odwołań na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz o zasądzenie od ubezpieczonej na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając swe stanowisko dotyczące decyzji z dnia 13 listopada 2018 r. organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił wpisu w legitymacji za rok 1983, ponieważ nie spełniał on wymogów formalnych. W jego ocenie została wpisana kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, podczas gdy zakład pracy powinien wpisać zarobki za okres ostatnich 12 miesięcy lub za okres faktycznego zatrudnienia, gdy trwało ono krócej niż rok. Za wskazany okres przyjęto minimalne wynagrodzenie, a mając na uwadze, że okresy od 1 lutego 1981 r. do 31 października 1983 r. oraz od 1 listopada 1983 r. do 14 lipca 1992 r. zostały już uwzględnione do stażu pracy odwołującej, organ rentowy zaskarżoną decyzją odmówił ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego.

W odniesieniu do zaskarżonej decyzji z dnia 15 listopada 2018 r. ZUS stwierdził, że odmówił ubezpieczonej ponownego ustalenia wysokości emerytury w związku z wydaną decyzją odmawiającą ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego. Dodatkowo organ rentowy podniósł, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego a co za tym idzie kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania pozostaje poza przedmiotem tego postępowania. Ponadto uznał, że możliwość przyjęcia ustalenia wysokości emerytury na podstawie wynagrodzenia innego pracownika jest przewidziana tylko dla osoby zatrudnionej za granicą (odpowiedź na odwołania z dnia 9 stycznia 2019 r., k. 34-35 a. s. i k. 33-34 a. s. VII U 38/19).

Sąd na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę VII U 38/19 ze sprawą VII U 37/19 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz prowadzenia dalej pod sygn. akt VII U 37/19 (zarządzenie z dnia 14 stycznia 2019 r., k. 36 a. s. VII U 38/19).

Z uwagi na złożenie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione przez GRUPE (...) S.A. z dnia 26 marca 2019 r., odwołująca zmodyfikowała swoje żądanie w zakresie ustalenia wartości kapitału początkowego. Ubezpieczona wniosła o wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 82,96% oraz kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 121.367,85 złotych (pismo procesowe z dnia 9 kwietnia 2019 r., k. 62-65 a. s.).

E. R. w dniu 6 sierpnia 2019 r. złożyła kolejne odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 4 lipca 2019 r., znak: (...)zaskarżając ją w zakresie, w jakim organ rentowy przeliczył emeryturę od 1 czerwca 2019 r. Odwołująca zarzuciła decyzji naruszenie art. 133 punkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jej nieprawidłowe zastosowanie polegające na podwyższeniu świadczenia od 1 czerwca 2019 r., zamiast od 1 kwietnia 2019 r. Ubezpieczona podniosła, że zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione przez GRUPE (...) S.A. w W. z dnia 26 marca 2019 r. zostało tego samego dnia nadesłane do organu rentowego (odwołanie z dnia 6 sierpnia 2019 r., k. 3-5 a. s. VII U 4161/19).

Sąd na podstawie art. 219 k.p.c. sprawę VII U 4161/19 połączył ze sprawą VII U 37/19 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz prowadzenia dalej pod sygnaturą VII U 37/19 (zarządzenie z dnia 24 września 2019 r., k. 9 a. s. VII U 4161/19).

E. R. złożyła także odwołanie w dniu 10 kwietnia 2020 r. od decyzji organu rentowego z dnia 3 marca 2020 r., znak: (...)2016 w zakresie, w jakim pominięto, że w okresie od 1 października 1981 r. do 31 października 1983 r. była zaszeregowana w kategorii 12 oraz, że otrzymywała, oprócz wynagrodzenia zasadniczego, również premię regulaminową do 20 % płacy zasadniczej, premię uznaniową i dodatek stażowy w wysokości 8% płacy zasadniczej. Wobec powyższego odwołująca zarzuciła zaskarżonej decyzji naruszenie art. 124 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 7, art. 8, art. 77 § 1, art. 80 i art. 107 § 3 k.p.a.

Na tej podstawie ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w części poprzez ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 99.394,13 przy wskaźniku wysokości podstawy wymiaru 80,83% oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania z uwzględnienie opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm przepisanych (odwołanie z dnia 10 kwietnia 2020 r., k. 2-6 a. s. VII U 524/20).

W dniu 6 kwietnia 2020 r. ubezpieczona zaskarżyła decyzję organu rentowego z dnia 10 marca 2020 r., znak: (...) i wniosła o ponowne przeliczenie emerytury od 1 kwietnia 2019 r. w oparciu o przyjętą wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia

1999 r. w wymiarze 80,83% i wysokość kapitału na kwotę 99.394,13 złotych. Jednocześnie wniosła o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania

z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm przepisanych (odwołanie z dnia 6 kwietnia 2020 r., k. 2-8 a. s. VII U 525/20).

W odniesieniu do obydwu odwołań Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział

w W. wskazał, że podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w piśmie procesowym

z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie głównej, w którym odniósł się do wskazanych powyżej decyzji. Organ rentowy wniosł o umorzenie postępowania na podstawie art. 477¹³ k.p.c.

w zakresie, w jakim zaskarżona decyzja z dnia 13 listopada 2018 r. została zmieniona przez decyzję z dnia 3 marca 2020 r., zaskarżona decyzja z dnia 15 listopada 2018 r. została zmieniona przez decyzję z dnia 10 marca 2020 r. oraz o oddalenie odwołań w pozostałym zakresie (pismo procesowe z dnia 30 kwietnia 2020 r., k. 18 a. s. VII U 524/20 i k. 26 a. s. VII U 525/20 oraz pismo procesowe z dnia 13 marca 2020 r., k. 157 a. s.).

Sąd w dniu 4 maja 2020 r. dołączył sprawy VII U 524/20 i VII U 525/20 do głównej sprawy VII U 37/19 celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (zarządzenia z dnia 4 maja 2020 r., k. 21 a. s. VII U 524/20 i k. 28 a. s. VII U 525/20).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. R. zatrudniona była w Zjednoczonych Zespołach (...) z siedzibą w W. w okresie od 15 czerwca 1975 r. do 31 października 1983 r. na stanowiskach formowacza wyrobów szklanych i samodzielnej księgowej, na którym otrzymywała wynagrodzenie w kwocie 5.700 złotych wraz

z premią regulaminową do 20% płacy zasadniczej, premią uznaniową oraz dodatkiem stażowym w kwocie 8% płacy zasadniczej (świadcstwo pracy z dnia 26 października 1983 r., k. 63 tom I a. e. i akta osobowe).

Za okres pracy w Zjednoczonych Zespołach (...) ubezpieczona uzyskała wynagrodzenie w kwotach 9.977 złotych za 1975 r., 28.106 złotych za 1976 r., 43.281 złotych za 1977 r., 51.638 złotych za 1978 r., 61.169 złotych za 1979 r., 63.766 złotych za 1980 r. oraz 5.842 złotych za styczeń 1981 r. (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 1 marca 2016 r., k. 10 tom I a. e., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 26 marca 2019 r., k. 37 tom I a. e.).

Odwołująca od 1 lutego 1981 r. osiągała wynagrodzenie według kategorii 9 w kwocie 3.500 złotych brutto miesięcznie. Zarobki ubezpieczonej były kilkukrotnie podwyższone: od

1 sierpnia 1981 r. do kwoty 3.800 złotych brutto miesięcznie, od 1 października 1981 r. do kwoty 4.400 złotych brutto miesięcznie oraz od 1 kwietnia 1982 r. do kwoty 5.200 złotych brutto miesięcznie. Dodatkowo ubezpieczonej od 1 sierpnia 1981 r. przysługiwała premia regulaminowa w wysokości 20% płacy zasadniczej oraz dodatek służbowy w kwocie 8% płacy zasadniczej (umowa o pracę z dnia 1 lutego 1981 r., pismo z dnia 20 sierpnia 1981 r., pismo z dnia 29 października 1981 r. i pismo z dnia 30 kwietnia 1982 r., k. nienumerowane tom I a. e. i akta osobowe).

Odwołująca otrzymywała przeciętne miesięczne wynagrodzenie w kwocie 9.469 złotych brutto za okres od 1 stycznia 1983 r. do 31 października 1983 r. powiększone o premię regulaminową w wysokości 20% płacy zasadniczej oraz dodatek służbowy w kwocie 8% płacy zasadniczej (legitymacja ubezpieczeniowa, k. nienumerowana tom II a. e.).

W wyniku pożaru w 1984 r. w Zespole Produkcji (...) w W. uległy spaleniu wszystkie dokumenty płacowe za lata 1980-1983 (zaświadczenie z dnia 1 marca 2016 r., k. 13 tom I a. e.).

E. R. w dniu 27 maja 2016 r. złożyła wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. o ustalenie kapitału początkowego. Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy decyzją z dnia 29 lipca 2016 r., znak: (...) -2016 ustalił kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 90.237,64 złotych. Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto m.in. minimalne wynagrodzenie za okres pracy odwołującej od 1 stycznia 1980 r. do 31 października 1983 r. (wniosek z dnia 27 maja 2016 r. i decyzja z dnia 29 lipca 2016 r., k. 1 i 31-33 tom I a. e.).

W dniu 17 sierpnia 2018 r. odwołująca złożyła wniosek do organu rentowego o emeryturę, wskutek czego otrzymała prawo do tego świadczenia od 1 sierpnia 2018 r. w kwocie 1.453,46 złotych na mocy decyzji z dnia 5 września 2018 r., znak: (...) (wniosek z dnia 17 sierpnia 2018 r. i decyzja z dnia 5 września 2018 r., k. 1 i 5 tom II a. e.).

Ubezpieczona w dniu 8 listopada 2018 r. złożyła wniosek o ponowne obliczenie kapitału początkowego, do którego załączyła legitymację ubezpieczeniową. Wskutek powyższego ZUS wydał zaskarżone decyzje z dnia 13 listopada 2018 r., znak: (...) -2016 oraz z dnia 15 listopada 2018 r., znak: (...) na podstawie których odmówił ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego oraz obliczenia emerytury. Organ rentowy przyjął, że wpisany w niej okres ubezpieczenia od 1 lutego 1981 r. do 31 października 1983 r. z tytułu zatrudnienia w Zjednoczonych Zespołach (...) w W. został już uwzględniony do wyliczenia wartości kapitału początkowego w decyzji z dnia 29 lipca 2016 r. dla potrzeb wyliczenia wysokości emerytury (wniosek z dnia 8 listopada 2018 r., k. nienumerowane tom II a. e., decyzja z dnia 15 listopada 2018 r., k. nienumerowana tom II a. e. i decyzja z dnia 13 listopada 2018 r., k. 36 tom I a. e.).

Z uwagi na wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 26 marca 2019 r. wysokości zarobków uzyskanych przez odwołującą w okresie zatrudnienia od 1 stycznia 1980 r. do 31 stycznia 1981 r., organ rentowy wydał kolejne decyzje z dnia 2 lipca 2019 r., znak: (...) -2016 oraz z dnia 4 lipca 2019 r., znak: (...) ZUS dokonał ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 94.108,52 złotych oraz wysokości emerytury od 1 czerwca 2019 r. na kwotę 1.514,98 złotych (decyzja z dnia 2 lipca 2019 r., k. 39-43 tom I a. e. i decyzja z dnia 4 lipca 2019 r., k. nienumerowana tom II a. e.).

Na podstawie kolejnych dowodów zaofiarowanych przez stronę odwołującą się w toku postępowania sądowego, z których wynikało, że uzyskiwała zarobki w kwotach brutto miesięcznie: 3.500 złotych od 1 lutego 1981 r. 3.800 złotych od 1 sierpnia 1981 r., 4.400 złotych od 1 października 1981 r., 5.200 złotych od 1 kwietnia 1982 r. oraz 5.700 złotych od 1 stycznia 1983 r. organ rentowy wydał zaskarżone decyzje z dnia 3 marca 2020 r., znak: (...) -2016 oraz z dnia 10 marca 2020 r., znak: (...). ZUS dokonał ponownego przeliczenia kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 95.891,29 złotych. Ostatecznie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego za lata 1976-1985 wyniósł 75,08%. Za lata 1981-1983 organ rentowy przyjął zarobki ubezpieczonej w kwotach odpowiednio: 47.642 złotych za 1981 r., 60.000 złotych za 1982 r. oraz 57.000 złotych za 1983 r. W oparciu o powyższe organ rentowy dokonał ponownego przeliczenia emerytury w kwocie 1.543,32 złotych od 1 grudnia 2019 r. (decyzje z dnia 3 marca 2020 r. i 10 marca 2020 r., k. nienumerowane tom I i tom II a. e.).

Organ rentowy dokonał hipotetycznego przeliczenia wysokości kapitału początkowego i emerytury dla ubezpieczonej przy założeniu, że uzyskiwała zarobki w kwotach 3.500 złotych od 1 lutego 1981 r., 3.800 złotych od 1 sierpnia 1981 r., 4.400 złotych od 1 października

1981 r., 5.200 złotych od 1 kwietnia 1982 r. oraz 9.469 złotych od 1 stycznia 1983 r., przy czym zakładając, że od 1 października 1981 r. przysługiwała jej premia regulaminowa w wysokości 20% płacy zasadniczej i dodatek stażowy w wysokości 8% płacy zasadniczej. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego za lata 1976-1985 wyniósł 80,38%. Do jego obliczenia organ rentowy przyjął m.in. hipotetyczne zarobki ubezpieczonej w kwotach: 51.338 złotych za 1981 r., 76.800 złotych za 1982 r. oraz 136.923,20 złotych za 1983 r. Dodatkowo ustalona na dzień 1 stycznia 1999 r. wartość kapitału początkowego wyniosła 99.394,13 złotych, a po waloryzacji na dzień 1 sierpnia 2018 r. 395.076,76 złotych. Wysokość emerytury z uwzględnieniem tak wyliczonego kapitału początkowego wynosi 1.598,99 złotych brutto miesięcznie na dzień 1 sierpnia 2018 r. a po waloryzacji 1.668,99 złotych od 1 marca 2019 r. oraz 1.738,99 złotych od 1 marca 2020 r. (pisma procesowe z dnia 3 stycznia 2020 r.

i z dnia 26 stycznia 2021 r., k. 134-141 i 100 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i w aktach osobowych odwołującej oraz częściowo w oparciu o akta rentowe i zeznania świadków B. B. i J. N. a także przesłuchanie ubezpieczonej.

Powołane przez Sąd dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, ponieważ korespondowały ze sobą. Z ich treści wynika jaką wysokość zarobków otrzymywała ubezpieczona w spornym okresie czasu. Pisma ówczesnego pracodawcy kierowane do ubezpieczonej oraz wpis w legitymacji ubezpieczonej, na podstawie którego Sąd ustalił wysokość osiąganego przez nią wynagrodzenia zasadniczego, dodatku stażowego i premii regulaminowej, odnoszą się do czas-okresu, za który organ rentowy przyjął jedynie wartość minimalnego wynagrodzenia. Dokumenty potwierdzają, że odwołującej już od 1 sierpnia 1981 r. przysługiwała premia regulaminowa w wysokości 20% płacy zasadniczej oraz dodatek służbowy w kwocie 8% płacy zasadniczej.

Sąd nie ustalał stanu faktycznego w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach rentowych ówczesnych pracowników Zjednoczonych Zespołów (...) w W. B. B. i J. N.. Zgodnie bowiem z danych wynikających z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 24 marca 2000 r. B. D. osiągała stałe składniki wynagrodzenia w postaci wynagrodzenia zasadniczego, premii oraz dodatków

w Zjednoczonych Zespołach (...) w W. w kwotach 83.502 złotych

za 1981 r., 158.855 złotych za 1982 r. i 158.855 złotych za 1983 r. Natomiast J. N. otrzymała za powyżej wskazane lata odpowiednio 77.593 złotych za 1981 r., 95.516 złotych za 1982 r. oraz 113.706 złotych za 1983 r., co wynika z zaświadczenia o zatrudnieniu

i wynagrodzeniu z dnia 16 stycznia 2004 r. (k. 11 a. e. B. B. i k. 7 a. e. J. N.). Wskazane składniki wynagrodzeń są odmienne od osiąganego przez ubezpieczoną we spornym okresie czasu. W związku z tym nie mogły posłużyć Sądowi do dokonania ustaleń stanu faktycznego.

Sąd jednocześnie dał wiarę zeznaniom świadków i ubezpieczonej jedynie w takim zakresie, w jakim przesłuchane osoby wskazały na zajmowanego przez nią stanowiska i rodzaj prac, jakie realizowała oraz otrzymywane wynagrodzenie zasadnicze i premie, których wysokość wynikała bezpośrednio z dokumentów zalegających w aktach osobowych

i rentowych E. R.. Wskazane informacje w tym zakresie były ze sobą spójne. Przesłuchiwani świadkowie co prawda wskazywali na fakt, że pracodawca wypłacał pracownikom premie, lecz nie pamiętali w jakiej wysokości. Świadkowie nie wskazali choćby w sposób przybliżony wysokości premii, które mogły przysługiwać odwołującej, ponieważ nie posiadali wiedzy odnoszącej się do uzyskiwanej przez nią wysokości wynagrodzenia.

Tak zgromadzony stan faktyczny stanowił podstawę do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania E. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 13 listopada 2018 r., znak: (...) -2016, z dnia 15 listopada 2018 r., znak: (...) z dnia 2 lipca 2019 r., znak: (...) -2016 z dnia 4 lipca 2019 r., znak: (...) z dnia 3 marca 2020 r., znak: (...) -2016 oraz z dnia 10 marca 2020 r., znak: (...), jako zasadne, podlegały uwzględnieniu.

Ubezpieczona w pierwotnej części odwołania wnosila o uwzględnienie do wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury jej faktycznych zarobków osiągniętych w Zjednoczonych Zespołach (...) w W. w latach 1981-1983. Ostatecznie na podstawie dokumentacji zalegającej w aktach osobowych odwołującej organ rentowy przyjął, że otrzymywała ona wynagrodzenie od 1 sierpnia 1981 r. 3.800 złotych brutto miesięcznie, od 1 października 1981 r. 4.400 złotych brutto miesięcznie, od 1 kwietnia 1982 r. 5.200 złotych brutto miesięcznie oraz od 1 stycznia 1983 r. 5.700 złotych brutto miesięcznie. Tym niemniej ZUS nie uwzględnił ani 8% dodatku stażowego i 20% premii regulaminowej, co do których odwołująca miała prawo od 1 sierpnia 1981 r. ani wpisu znajdującego się w legitymacji ubezpieczonej wskazującego na jej zarobki miesięczne w kwocie 9.469 złotych osiągnięte począwszy od 1 stycznia 1983 r.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Stosownie do przepisu art. 175 ust. 1 zd. 2 ustawy, postępowanie w sprawie ustalenia kapitału początkowego przebiega według zasad dotyczących ustalenia prawa do świadczeń przewidzianych w ustawie.

Zgodnie z § 21 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobków lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury dla pracowników a także wysokości kapitału początkowego są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Brak odpowiedniej dokumentacji płacowej i innych dokumentów, na jakie wskazuje cytowany przepis, przeważnie uniemożliwia prawidłowe ustalenie wysokości wynagrodzenia za pomocą innych środków dowodowych. Jest to bowiem trudne z uwagi na szczegółowość takich danych przy znacznej najczęściej odległości czasowej. Zaliczenie zaś nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 r., sygn. akt II UKN 440/97). Jednocześnie

w orzecznictwie podkreśla się jednak, że w postępowaniu odwoławczym od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie ma ograniczeń co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków i w myśl art. 473 k.p.c. wysokość wynagrodzenia może być dowodzona wszelkimi dostępnymi dowodami przewidzianym w Kodeksie postępowania cywilnego. Rzeczą sądu jest natomiast ocena wiarygodności przedstawionych w toku postępowania dowodów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. akt II UKN 186/97 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 r., sygn. akt III AUa 105/97).

Mimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed sądami ubezpieczeń społecznych nie można zapominać, że wysokość zarobków stanowiących podstawę wyliczenia składki na ubezpieczenia społeczne nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, przybliżony, oparty jedynie na domniemaniu czy uprawdopodobnieniu (wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 4 lipca 2007 r., sygn. akt I UK 36/07, 4 września 2013 r., sygn. akt II UK 315/12). Zadaniem Sądu w sprawach o wysokość emerytury, a także kapitału początkowego jest więc dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości oraz w ściśle określonej kwotowo wysokości.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego dla odwołującej przyjął początkowo wynagrodzenie minimalne za okres jej zatrudnienia w latach 1981-1983. Dopiero w toku postępowania sądowego ZUS zmienił stanowisko i oparł się na kwotach wynagrodzeń wynikających z akt osobowych, z jednoczesnym pominięciem faktu, że ubezpieczona otrzymywała 20% premie regulaminowe, 8% dodatki stażowe oraz, że uzyskiwała średnie miesięczne wynagrodzenie za 1983 r. wynikające z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej.

Argumentacja odwołującej wskazująca na możliwość przeliczenia kapitału początkowego w części była uzasadniona. W toku postępowania sądowego dostarczono bowiem akta osobowe oraz legitymację ubezpieczeniową, w których znajdują się dane dotyczące wysokości wynagrodzenia w spornym okresie czasu. W zebranej dokumentacji zachowały się bowiem informacje odnoszące się do wysokości osiąganych przez nią zarobków od 1 lutego 1981 r. do 31 października 1983 r., a więc przez pierwotnie sporny okres czasu.

Z uwagi na uwzględnienie w części odwołania należało jedynie ustalić, czy ubezpieczonej należy zaliczyć dodatkowe zarobki za okres od 1 października 1981 r. oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenie od 1 października 1981 r. do 31 października 1983 r.

Przy ustalaniu okresów zatrudnienia, winny być uwzględniane dokumenty z przebiegu zatrudnienia takie, jak świadectwa pracy wystawione przez pracodawcę, umowy o pracę, angaże, legitymacje ubezpieczeniowe i inne dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 kwietnia 2013 r., sygn. akt III AUa 1284/12). Sąd Okręgowy nie miał więc podstaw do zakwestionowania rzetelności przedstawionych dokumentów znajdujących się w aktach osobowych odwołującej, jak i w danych wynikających z legitymacji ubezpieczeniowej. W przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w jego aktach osobowych, tj. umowy o pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim jednak wypadku uwzględnić można tylko takie składniki, które są pewne, stałe, wypłacane były w danym okresie i w określonej wysokości (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., sygn. akt III AUa 1555/11). Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można zatem ustalać w sposób przybliżony tylko w sposób pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3 czerwca 2015 r., sygn. akt III AUa 535/14).

W ocenie Sądu na podstawie angaży zawartych w aktach osobowych i wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej udało odtworzyć się zarobki uzyskiwane przez odwołującą od 1 października 1981 r. Ubezpieczona osiągała wynagrodzenie wówczas w kwocie 3.500 złotych, a dalej w kwotach 3.800 złotych od 1 sierpnia 1981 r., 4.400 złotych od 1 października 1981 r., 5.200 złotych od 1 kwietnia 1982 r. oraz 9.469 złotych od 1 stycznia 1983 r., przy czym od 1 października 1981 r. przysługiwała jej premia regulaminowa w wysokości 20% płacy zasadniczej i dodatek stażowy w wysokości 8% płacy zasadniczej. Po doliczeniu tych kwot wartość kapitału początkowego odwołującej na dzień 1 stycznia 1999 r. została ustalona na kwotę 99.394,13 złotych, zaś wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 80,38%. To zaś przełożyło się na wyższą wysokość emerytury w kwotach 1.598,99 złotych brutto od 1 sierpnia 2018 r., a po waloryzacji 1.668,99 złotych brutto od 1 marca 2019 r. i 1.738,99 złotych od 1 marca 2020 r. Wymaga podkreślić, że hipotetyczne wyliczenia dokonane przez organ rentowy w oparciu o zgromadzone dokumenty w aktach osobowych ubezpieczonej i wpis w legitymacji nie były zakwestionowane w toku postępowania sądowego. Zatem Sąd nie miał podstaw do ich nieuwzględnienia.

Na marginesie rozważań prawnych Sąd wskazuje, że w niniejszym postępowaniu nie można było ustalić wynagrodzenia odwołującej w oparciu o zastępcze dowody w postaci zarobków osiąganych przez jej współpracowników. Sąd zważył, że do osób zatrudnionych za granicą przed 1 stycznia 1991 r. znajduje zastosowanie § 10 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz. U. z 1989 r., Nr 11, poz. 63 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem, jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach

pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Innymi słowy, do ustalenia podstawy wymiaru emerytury pracownika zatrudnionego za granicą przed 1 stycznia 1991 r. należy przyjąć kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju

w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony za granicą. Celem ustawodawcy było wprowadzenie założeń, zgodnie z którymi ustalenie podstawy wymiaru składek w oparciu o wynagrodzenie zastępcze, którego wysokość powinien potwierdzić pracodawca, jest możliwe wyłącznie dla pracowników zatrudnionych za granicą do końca 1990 r. W rozpatrywanej sprawie odwołująca nie wykonywała pracy w ramach zawartego kontraktu na roboty za granicą. Dodatkowo Sąd doszedł do przekonania, że zarobki zarówno B. B., jak również J. N. znacząco różnią się między sobą oraz od wynagrodzenia przyjętego dla ubezpieczonej. Jednak pozostałe dowody zaoferowane przez odwołującą pozwoliły ustalić Sądowi faktyczne wynagrodzenie, które otrzymywała od pracodawcy w spornym okresie czasu.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w punkcie 2 i 3 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 4 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 540,00 złotych na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018, poz. 265 z późn. zm.).